

TIEDONHAKU INTERNETISTÄ

Internetistä löytyy hyvin paljon tietoa. Tietoa ei ole mitenkään järjestetty, joten tiedonhaku voi olla hankalaa. Tieto myös muuttuu jatkuvasti. Tänäpä tehty tiedonhaku ei anna huomenna samaa tulosta.

Internetin tieto koostuu www-sivuista, intranet-sivuista, pdf-dokumenteista, audiovisuaalisista tiedostoista, sovelluksista, keskustelupalstoista, postituslistoista, chateista jne.

Hakukoneiden hakurobotit hakevat tietoa verkossa olevasta digitaalisen materiaalin sisällöstä. Hakukoneet ovat erilaisia ja niiden tulokset ovat erilaisia. Siihen, miten esimerkiksi Google järjestää hakutulokset, vaikuttaa mm. se, miten usein sana esiintyy sivustolla tai onko sivuston tekijä tarkoituksella halunnut nostaa oman sivunsa näkyvyyttä. Googlen hakutuloksissa on alussa kaupallisia sivustoja, mainoksia. Muutenkin kannattaa huomioida, että internetin tiedosta valtaosa on kaupallista.

Hakukoneet eivät löydä (ns. syvä web):

- paljon kuvia tai videoita sisältäviä sivuja
- kirjautumista vaativia sivuja
- sivuja, joilta hakurobotit on estetty
- sivuja, joille ei ole linkkejä
- tietokantoja

Verkossa on myös toimitettuja hakupalveluita, aihehakemistoja. Aihehakemistoihin on koottu valmiiksi eri alojen sivustoja, jotta niitä on helpompi löytää. Esimerkiksi Makupalat <http://www.makupalat.fi/>

Lähdekritiikki

Verkkotiedonhaussa ei voi liikaa korostaa lähdekritiikin merkitystä. Sivua ja sen sisältöjä tulee arvioida kriittisesti. Hakukoneet eivät järjestä hakutuloksia sivujen luotettavuudenperusteella. Tutki:

- kuka sivuston tai dokumentin on tehnyt? Jos tekijä ei ole tiedossa, suhtaudu sisältöön varauksella.
- kenelle tieto on suunnattu?
- mitä sivusto käsittelee?
- miksi sivusto on olemassa?
- milloin sivusto on luotu ja päivitetty?

Kun haet tietoa Internetistä:

Pidä hakusi yksinkertaisina.

Kuvaile etsimääsi asiaa sellaisilla sanoilla, joita verkkosivussa käytettäisiin. Netin hakukoneiden haut kohdistuvat sivujen kokotekstiin. Älä hae lauseilla, vaan käytä avainsanoja. Liian moninainen hakulauseke vain rajoittaa hakutuloksia.

Älä hae lauseella: maa jossa lepakot ovat hyvän onnen enne

vaan hae avainsanoilla: lepakot hyvä onni

TIEDONHAKIJAN HUONEENTAULU

1. Mieti mitä etsit?
2. Pohdi kuka on mahdollinen haluamasi tiedon tuottaja? Onko kyseessä viranomaistieto, tutkimustieto, mielipide, lehti uutisesta löytyvä informaatio, tilastotieto...
3. Suunnittele hakusi huolella. Mieti mitä hakumenetelmää käytät ja pohdi tarkkaan käyttämäsi hakutermit.
4. Rajaa ja muotoile hakuasi tarvittaessa uudelleen paremman hakutuloksen saavuttamiseksi
5. Älä turvaudu automaattisesti hakukoneen perushakuun. Usein haluttu informaatio löytyy sen avulla, mutta monesti hakemisto, tietokanta tai erikoishaku on tehokkaampi tapa löytää tietoa!
6. Opettele käyttämään kaikkia Googlen tarjoamia ominaisuuksia tehokkaasti! Muista, että englanninkielisestä Googlesta löytyy lisää ominaisuuksia!
7. Tutustu monipuolisesti eri hakumenetelmiin ja opettele käyttämään niitä.
8. Käy hakutulos läpi huolellisesti – laadukain linkki ei välttämättä löydy hakutuloksen kärjestä.
9. Suhtaudu löytämääsi informaatioon terveen kriittisesti ja analysoi kuinka luotettavaa se on.
10. Muista, että kaikki tieto ei suinkaan löydy Internetistä!

(Lähde: <http://mediakasvatus.kirjastot.fi/node/48>. Viitattu 6.5.2013)

HAKUOPERAATTORIT GOOGLESSA

Lainausmerkit – hakulausekkeella tai fraasilla haku

Lainausmerkkien avulla voit hakea tiettyä sanaa tai sanoja tai fraasia.

Miinusmerkki – jätä sana pois

Kun lisäät sanan eteen miinusmerkin, hakukone jättää pois kaikki kyseisen sanan sisältävät tulokset.

Jos haluat jättää pois jonkin sivuston tulokset, voit käyttää siinäkin yhteydessä miinusmerkkiä. Esim. `-site:wikipedia.org`

Aaltoviiva – synonyymilla haku

Aaltoviiva hakusanan edessä hakee myös sen sanan synonyymeja

Site: – hae tietystä sivustosta tai verkkotunnuksesta

Haun voi rajata yhteen sivustoon käyttämällä `site:` operaattoria. Jos haluat esim. hakea vieraskielisellä termillä, mutta kuitenkin vain suomalaisilta sivustoilta voit lisätä hakusi perään operaattorin `site:fi`

Haun voi kohdistaa myös tiettyyn sivustoon, esim. `site:kaleva.fi`

* **merkin käyttö** – täydennys

Jokerimerkkiä voit käyttää apuna kun et tiedä tarkkaan esim. jonkin ilmauksen kirjoitusasua. Merkillä voi korvata puuttuvia sanoja.

OR – etsi kumpi tahansa sana

Jos haet googlessa kahdella sanalla, näyttää hakukone yleensä tuloksissa ne sivut, jotka sisältävät kummatkin termit. Jos haluat hakea sivuja, joilla voi olla vain yksi useista sanoista, lisää hakusanojen väliin OR (isoilla kirjaimilla kirjoitettuna).

Kaksi pistettä – hae numeroaluetta

Jos haluat hakea tiettyä numeroaluetta esimerkiksi päivämääristä, hinnoista ja mitoista, voit erottaa numerot toisistaan kahdella pisteellä ilman välilyöntejä.

Esim. pukeutuminen 1950..1960

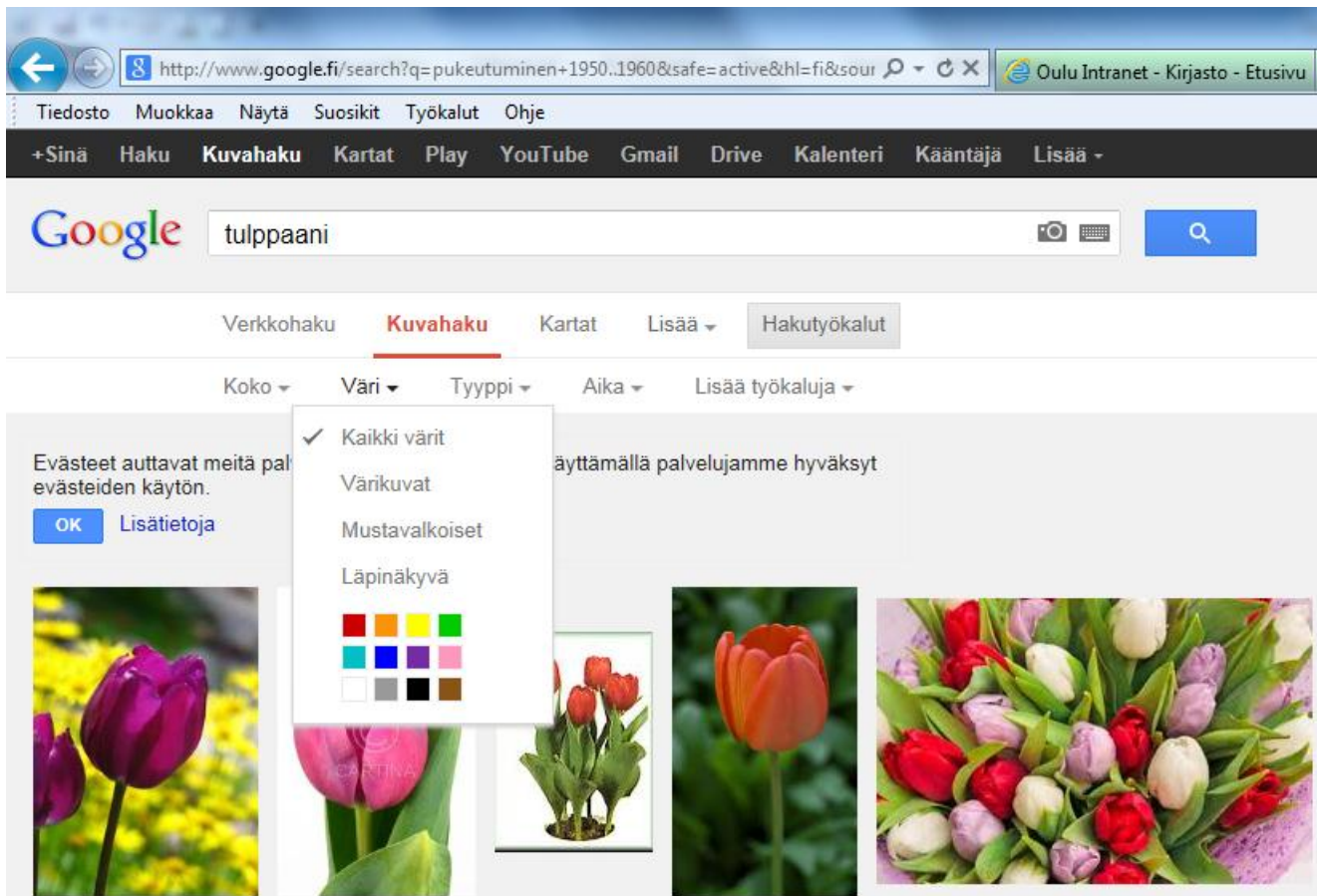
HAKUTULOSTEN SUODATTAMINEN GOOGLESSA

Hakutulossivun ylälaudassa on eri vaihtoehtoja hakutuloksen suodattamiseksi.

Verkkohaun hakutyökalujen avulla voit rajata hakuja maantieteellisesti ja ajallisesti.

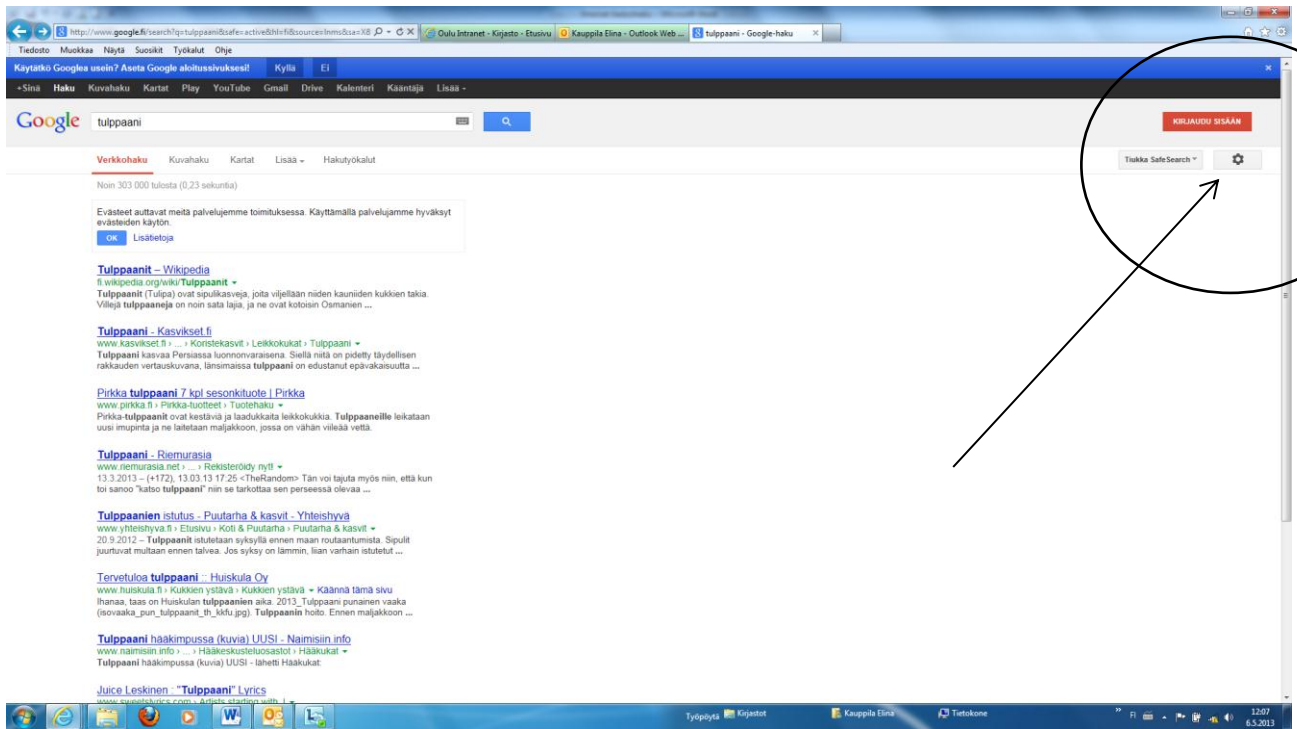
Kuva-haun hakutyökalut ovat erittäin käyttökelpoisia. Niiden avulla voit esimerkiksi hakea erikokoisia, -tyyppisiä ja -värisiä kuvia. Jos esimerkiksi haetaan historiallisia kuvia, rajaus mustavalkoisein kuviiin tuo hyvän tuloksen.

TARKENNETTU GOOGLE HAKU

Monimutkaisten hakujen kohdalla saattaa olla tarpeen käyttää googlen tarkennettua hakua. Tarkennettu haku-sivulle pääsee siirtymään hakutulossivun oikeassa yläkulmassa olevaan ratas-kuvaketta painamalla.

Tarkennetussa haussa hakua voi suodattaa mm. näillä suodattimilla.

- kieli
- alue
- viimeisin päivitys
- sivusto tai verkkotunnus
- hakusanojen sijainti sivulla
- tiedostotyyppi
- käyttöoikeudet

